

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. V. De Quasi Contractibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

Alter certo moraliter lucraturus erat; (non vero si dubium sit, an lucraturus esset;) Ut si quis suffiretur, & signet chartas, vel ita disponat, ut sibi felix fors contingat, vel si acceptet ludum, & sponfionem, eo quod admonitus sit ab aliquo inspectore chartarum, quod acceptet; (secus tamen si ante admonitionem decreverat acceptare) Sicut etiam tenetur ad restitutionem, qui admonuit, in defectum ejus, cui facta est admonitio. Quod si ante admonitionem dubius erat, an acceptaret, videtur obligandus ex Bonac., Sanc., Et Trull. obligat illum ad partem dumtaxat restituendam pro rata dubii.

Qui tamen videt chartas alterius ob solam hujus negligentiam, licite lucratur, quia nullam fecit fraudem; Sicut etiam qui utitur astutiis communi consuetudine receptis; ut qui auget sponfionem sciens certo se lucraturum, quamvis simulet timorem; Immo probabilius esse docet Sanch. dub. 14., quod si collusor videat alterum errare in calculorum numero, possit adhuc lucrari; quia licet teneatur illum non defraudare; at non tenetur de sua negligentia, vel errore illum admonere; hæc enim, ait, est lex ludi, &c.: A fortiori spectans ludum non tenetur admonere ludentes de errore in computando; Communiter enim lusores id ægre ferunt, & datur occasio querelis. Qui autem dolose surripit primam manum, tenetur restituere solum jus illud præeundi in ludo; Sicut qui comburit messes in herba, non tenetur restituere frumentum, sed quanti tunc ea messis aestimatur.

ARTICULUS V.

De Quasi Contractibus.

- I. *Obligatio ex quasi contractu habetur ratione mutui consensus non expressi, sed taciti.*
- II. *Quinque modis oriri potest obligatio isthac ex quasi contractu, videlicet ex negotiis gestis, ex tutela, ex rerum communiione circa contractum societatis, ex Hereditate relata ad legata, & ex solutione indebiti facta per errorem.*
- III. *Negotiorum gestori debentur expensa, & laborum compensatio, quamvis negotiationis eventus non succedat feliciter.*
- IV. *Idem dicendum de inventore rei aliena, & de fidejussore sponte solvente pro principali; Non tamen de eo, qui ex mera liberalitate, aut pietate aliquid expendit pro alio, puta pro famulo aegrot.*
- V. *Tutori debentur a pupillo expensa; Sed salarium ille accipere non potest, nisi constitutur a Judice.*
- VI. *Mandatario, Procuratori, Advocato ex quasi contractu debentur expensa, si gratis tale munus suscipiant: Ex contractu vero conductionis debetur salarium, si de illo conveniant. Idemque dicendum de Syndico, seu defensore, non a domino, sed a Communitate constituto, aut ab Episcopo.*
- VII. *Quando res communes pluribus ab uno administrantur circa contractum Societatis, datur actio a Juristis dicta Communi dividendo ex quasi contractu.*
- VIII. *Acceptans hereditatem ex quasi contractu tenetur solvere legata; Quod si legatarius propria auctoritate illa sibi usurpet, in penam legato privatur.*
- IX. *Qui indebitum ex errore accepit ex quasi*

quasi contractu, ad restitutionem tenetur. Si tamen acceperit bona fide, solum tenetur ex re accepta, & quatenus est factus ditior.

I. **Q**uæritur primo: Quænam sit obligatio isthæc orta ex quasi contractu?

Respondeo, aliquando aliquem obligari ad aliquid faciendum obligatione naturali simul, & civili, ut diximus quæst. 1. art. 2., & non ex delicto, aut quasi delicto, puta ex imperitia, aut imprudentia culpabili, neque ex contractu, seu mutuo consensu expresso, sed obligari ex mutuo consensu tacito, & tunc obligatio dicitur oriri ex quasi contractu.

II. Quæritur secundo: In quibus casibus, & quomodo oriatur hæc obligatio ex quasi contractu?

Respondeo, hanc obligationem quinque modis, seu ex quinque causis consurgere, ut habetur *Tit. Instit. de Obligationibus ex quasi contractu*. Primo quidem ex negotiis gestis. Secundo, ex tutela. Tertio, ex rerum communione, si nulla societatis conventio præcesserit. Quarto, ex hereditate relate ad legata præstanda. Quinto, ex solutione indebiti per errorem facta.

III. Circa primum, habetur obligatio ex quasi contractu ratione negotiorum gestorum. Nam qui utiliter agit rem alterius absque ejus mandato, is acquirit actionem contra illum, quamvis ignorantem, qua compellitur rem gestam ratam habere, expensas necessarias, & utiles præstare, nec non damnum, & lucrum cessans, ac demum compensare labores, ex leg. 2. de *Negotiis gestis*, idque verum est, etiamsi negotii eventus non feliciter succedat: Verbi gratia, si equum Titii de manu furis, tanquam illius negotium gesturus, exiguo pretio redimas, & dum equus ad dominum re-

ducitur, fortuito casu pereat, tenetur ille expensas, & pretium restituere; Contra vero negotiorum gestor tenetur exacta diligentia rem administrare, & perficere, administrationisque rationem reddere.

IV. Hinc inferitur primo, quod licet rei aliena inventor non possit mercedem inventionis tanquam jure sibi debitam exigere, quia ex justitia tenetur rem inventam domino restituere; potest tamen juste exigere laboris compensationem, & expensas factas, ut notat *Rebell. lib. 17. apud Laym. c. 30.*

Inferitur secundo, quod fidejussor solvens pro principali habeat contra illum actionem negotiorum gestorum, seu ex quasi contractu, si scilicet sponte se obtulit ad fidejubendum, ex leg. *Sed videamus, ff. de Negotiis gestis*; nam si fidejubere jussus fuit, habet contra illum actionem ex mandato, seu ex contractu.

Inferitur tertio, quod quæ aliquis ex mera liberalitate, aut pietate pro aliquo expendit, non possit postea mutato animo ea repetere ex actione negotiorum gestorum, ex leg. *Si alimenta, Cod. de Negotiis gestis*; Verbi gratia, si ad curandum famulum domi tuæ ægrotantem aliquid expendisti liberaliter, non poteris deinde illud de constituta mercede detrahere; secus vero si expendisti animo repetendi; quia dominus non tenetur pro famulo ægrotante facere expensas, nisi tenues, juxta usum, qui talem obligationem interpretatus est, ut notat *Filiuc. tract. 20. part. 2. cap. 2.* Immo secundum se nec tenetur salarium pro eo tempore infirmitatis illi dare; nisi aliud ferat loci consuetudo; præsertim quando tempus infirmitatis non est diuturnum. Similiter mater, & avia præbentes alimenta filiis, vel nepotibus, quia censentur ex affectu materno, & pietate ea conferre (nisi contrarium protestentur, aut ex circumstantiis col-

ligatur,) non possunt ea repetere; secus vero si magnas expensas pro iis fecerant.

V. Circa secundum, habetur obligatio ex quasi contractu ratione tutela; Nam ex legis dispositione Tutor erga pupillum etiam ignorantem, aut invitum contrahit obligationem administrandi res illius cum exacta diligentia, & rationem reddendi administrationis; Et idem dicas de Curatore erga minorem: Contra tamen pupillus obligatur tutorem indemnem reddere circa ea, quae pro ipso expendit: Quamvis tutor pro sua cura salarium accipere non possit, nisi ei a Iudice constitutum sit, ex leg. *Autoribus*, ff. de *Administratione Tutorum*; Est enim hoc unum ex publicis muneribus, a quibus lex neminem immunem esse voluit, nisi ex justa causa.

VI. Huc revocatur mandatum, quod ab aliquo gratis suscipitur exequendum; Nam si interveniente pecunia suscipiatur, potius spectat ad locationem, & conductionem, quam ad quasi contractum: Quare inter mandantem, & mandatarium datur implicita conventio, quod fideliter hic rem exequatur; mandans vero ratum habere debeat, quod a mandatario fit, (dummodo non excedat fines mandati,) & servare illum indemnem; Officium etiam Procuratoris, & Advocati, & similia spectant ad quasi contractus, si quando gratis suscipiantur; secus vero si interveniente salario. Idem dicas de Syndico, hoc est defensore, seu Procuratore, qui non a domino, sed ab Universitate, aut ab ejus administratore, verbi gra-

tia, ab Episcopo, Capitulo, Praelato Monasterii constituitur.

VII. Circa tertium, oritur obligatio ex quasi contractu, si habeatur rerum communio absque praevia conventionem societatis; Verbi gratia si res pluribus legata, aut donata inter illos dividenda sit, aut si unus solus ex re communi fructus perceperit, vel necessarias, aut utiles expensas pro re communi fecerit, tunc non minus, quam si societas communi consensu contracta esset, confurgit actio dicta a Juristis Communi dividendo, ex leg. 2. ff. de *Communi dividendo*.

VIII. Circa quartum, ex quasi contractu obligatur haeres ad legata praestanda; quamvis enim nec cum Testatore, nec cum legatariis expressum contractum habuerit, tamen eo ipso quod acceptavit haereditatem, obligationem suscepit solvendi legata; & viceversa obligatur legatarius rem sibi legatam non usurpare sibi propria auctoritate, nec ab alio, sed tantum ab haerede petere, aliter in poenam privatur legato, ex leg. *Non est dubium*, Cod. de *Legatis*.

IX. Circa quintum; Ponitur inter quasi contractus solutio indebiti per errorem facta; quia is, qui indebitum accepit, obligatur implicite ad restituendum, detecto errore. Notat tamen Laym., quod qui bona fide indebitum accepit, habet obligationem restituendi potius ex re accepta, quam ex quasi contractu. Unde solum restituere tenetur, quatenus locupletior factus est, si bona fide accepit; Quod si bona fide rem illam absumpsit, in nihilo factus ditior, aut si sine dolo perdidit, cessat omnis obligatio.